

Tunnistetiedot poistettu

C-143/23 – 20

Asia C-143/23

Täydentävä ennakkoratkaisupyyntö

Jättämispäivä:

10.4.2024

Ennakkoratkaisupyynnön esittänyt tuomioistuin:

Landgericht Ravensburg (Saksa)

Ennakkoratkaisupyynnön esittämistä koskevan päätöksen tekemispäivä:

9.4.2024

Kantajat:

TJ

KI

FA

Vastaajat:

Mercedes-Benz Bank AG

Volkswagen Bank GmbH

Landgericht Ravensburg

Välipäätös,

joka koskee Euroopan unionin tuomioistuimen ennakkoratkaisumenettelyä

C-143/23

Mercedes-Benz Bank ja Volkswagen Bank

DE

1. Asiassa – 2 O 214/20 -

KI, [– –] 88410 Bad Wurzach

- kantajana -

[– –]

vastaaan

Mercedes-Benz Bank AG, [– –] 70469 Stuttgart – vastaajana -

[– –]

2. Asiassa – 2 O 103/21 -

FA, [– –] 88433 Schemmerhofen

- kantajana -

[– –]

vastaaan

Volkswagen Bank GmbH, [– –] 38112 Braunschweig – vastaajana -

[– –]

Landgericht Ravensburg on [– –] tehnyt 9.4.2024 seuraavan välipäätöksen:

- I. Asian käsittelyä lykätään edelleen.
- II. Euroopan unionin tuomioistuimelle esitetään SEUT 267 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan nojalla ennakkoratkaisumenettelyssä C-143/23 seuraavat täydentävät kysymykset unionin oikeuden tulkinnasta:
  4. a) Onko direktiivin 2008/48/EY 10 artiklan 2 kohdan ensimmäistä alakohtaa, luettuna yhdessä direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan kanssa, tulkittava siten, että peruuttamisen määräaika ei ala, jos luottosopimuksessa ei mainita kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettavaa viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa?

Mikäli tähän vastataan kieltävästi:

- b) Onko tämän tiedon puuttuminen omiaan vaikuttamaan keskiwertokuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus tai hänen päätökseensä tehdä sopimus ja viemään häneltä mahdollisuuden tarvittaessa käyttää oikeuksiaan edellytyksin,

jotka ovat pääasiallisesti samat kuin ne, jotka olisivat vallinneet, jos kyseiset tiedot olisi annettu täydellisinä ja oikeina?

5. a) Voiko luotonantaja vedota siihen, että kuluttaja on käyttänyt peruuttamisoikeuttaan väärin menettelemällä tietyllä tavalla sopimuksen tekemisen ja peruuttamisoikeuden käyttämisen välisenä aikana tai kyseisen oikeuden käyttämisen jälkeen, jos luottosopimuksessa ei mainita kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettavaa viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa?

Mikäli tähän vastataan kieltävästi:

- b) Voidaanko oikeuden väärinkäytön arvioinnissa nojautua erityisesti seuraaviin seikkoihin?
- kuluttaja jatkaa rahoitetun ajoneuvon käyttöä, kunnes tuomioistuin antaa ratkaisun peruuttamisen pätevyydestä
  - kuluttaja kieltäytyy suorittamasta ajoneuvon käytöstä saadun hyödyn arvoa.

A.

Molempia tosiseikastoja käsitellään asiassa C-143/23 1.3.2023 esitetyn ennakkoratkaisupyynnön A jaksossa.

B.

Sovellettavat kansalliset oikeussäännöt ilmenevät asiassa C-143/23 1.3.2023 esitetyn ennakkoratkaisupyynnön B jaksosta.

C.

Kanteiden menestyminen tai menestymättä jääminen riippuu välipäätöksen määräysosassa esitettyihin täydentäviin ennakkoratkaisukysymyksiin II.4 ja II.5 annettavista vastauksista.

Kanteiden menestyminen riippuu näet myös siitä, onko kukin peruuttaminen todettu päteväksi ja onko se, että kantaja on käyttänyt oikeuttaan peruuttamiseen, esteenä oikeuden väärinkäyttöä koskevan väitteen esittämiselle. Vaikutti siltä, että nämä kysymykset olivat selvitettyjä, kun ennakkoratkaisupyynnö 1.3.2024 esitettiin, mutta niihin annettavasta vastauksesta nyt uudelleen epävarmuutta.

I. Peruuttamisen pätevyys

BGB:n 356b §:n 1 momentin ja 2 momentin ensimmäisen virkkeen mukaan BGB:n 355 §:n 2 momentin ensimmäisessä virkkeessä säädetty peruuttamisen määräaika ei ala kulua, jos EGBGB:n 492 §:n 2 momentissa

ja 247 §:n 6–13 momentissa tarkoitetut pakolliset tiedot eivät sisälly kaikilta osin luottosopimukseen tai tiedot on annettu myöhemmin. Jos peruuttaminen on suoritettu pätevästi, lainasopimus ei BGB:n 495 §:n 1 momentin ja 355 §:n 1 momentin mukaan enää sido kantajaa.

Nyt käsiteltävissä asioissa luottosopimuksessa ei mainittu viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa.

Unionin tuomioistuimen 9.9.2021 antamasta tuomiosta – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – ilmenee, että peruuttamisen määräaika ei ala kuluu, jos luottosopimuksessa ei mainita viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa. BGH on siitä lukien noudattanut tätä (tuomio 12.4.2022 – XI ZR 179/21 – ECLI:DE:BGH:2022:120422U-XIZR179.21.0).

Unionin tuomioistuimen 21.12.2023 antamasta tuomiosta – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – ei ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen näkemyksen mukaan todeta tästä toisin.

BGH tulkitsee kuitenkin 21.12.2023 annettua tuomiota täysin eri tavalla ja katsoo nyt, ettei se, että luottosopimuksessa ei mainita sen tekohetkellä sovellettavaa viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, estä peruuttamisen määräajan alkamista (BGH, tuomio 27.2.2024 – XI ZR 258/22 – ECLI:DE:BGH:2024:270224U- XIZR258.22.0, 32 kohta ja sitä seuraavat kohdat).

Täydentävät ennakkoratkaisukysymykset II.4. a ja b perustuvat tähän 21.12.2023 annetun unionin tuomioistuimen tuomion erilaiseen tulkintaan.

II. Oikeuden väärinkäyttöä koskeva väite

Lisäksi on pohdittava, voivatko luotonantajat ennakkoratkaisupyyntöjen kohteena olevissa tapauksissa vedota pätevästi siihen, että asianomainen kantaja on käyttänyt peruuttamisoikeuttaan väärin.

Unionin tuomioistuimen 9.9.2021 antaman tuomion – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – tuomiolauselman 7 kohdasta ja unionin tuomioistuimen 21.12.2023 antaman tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – tuomiolauselman 11 kohdasta ilmenee, että sitä, että kuluttaja vetoaa direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdassa tarkoitettuun peruuttamisoikeuteensa, ei voida pitää oikeuden väärinkäyttönä, jos luottosopimuksessa ei mainita viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa. Kyseisen 21.12.2023 annetun tuomion perustelut jättävät kuitenkin vielä epävarmuuden siitä, pitääkö tämä paikkansa. Tämä on ennakkoratkaisukysymyksen II.5.a) kohteena.

Mikäli unionin tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisukysymykseen II. 5. a) siten, että oikeuden väärinkäyttöä koskevan väitteen esittäminen ei ole

kiellettyä siinäkin tapauksessa, että viivästyskorkoa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pitäisi tutkia, täyttyykö oikeuden väärinkäyttöä merkitsevän menettelyn tunnusmerkistö nyt käsiteltävissä asioissa.

Tutkiessaan tätä tunnusmerkistöä ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen on otettava huomioon myös BGH:n ylimpänä kansallisena tuomioistuimena antamat oikeusohjeet. Koska on epäselvää, ovatko nämä oikeusohjeet unionin oikeuden vastaisia, on esitettävä ennakkoratkaisukysymys II. 5. b).

D.

I. Ennakkoratkaisukysymys II. 4.

1. Unionin tuomioistuin antoi 9.9.2021 tuomion – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – (siinä tuomiolauselman 3 kohdan ensimmäinen virke), jossa se totesi seuraavaa:

3. **Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksessa on mainittava konkreettisen prosenttiosuuden muodossa kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko, ja siinä on selitettävä konkreettisesti viivästyskoron mukauttamismekanismi.**

Unionin tuomioistuin vahvisti kyseisen ratkaisun 21.12.2023 antamallaan tuomiolla – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – (tuomiolauselman 10 kohta):

10. **Direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohtaa on tulkittava siten, että**

luottosopimuksessa on mainittava konkreettisen prosenttiosuuden muodossa kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettava viivästyskorko, ja siinä on selitettävä konkreettisesti viivästyskoron mukauttamismekanismi.

2. Unionin tuomioistuin toteaa 21.12.2023 antamansa tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – 267 kohdassa erästä toisesta ennakkoratkaisukysymyksestä, että

kun luotonantajan direktiivin 10 artiklan 2 kohdan nojalla kuluttajalle antamat tiedot osoittautuvat puutteellisiksi tai virheellisiksi, peruuttamisen määräaika alkaa kulua vain, jos tietojen puutteellisuus tai virheellisyys ei ole omiaan vaikuttamaan kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle kyseisen direktiivin mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja

velvollisuuksien laajuutta eikä kuluttajan päätökseen tehdä sopimus eikä se ole omiaan viemään häneltä mahdollisuutta tarvittaessa käyttää oikeuksiaan edellytyksin, jotka ovat pääasiallisesti samat kuin ne, jotka olisivat vallinneet, jos kyseiset tiedot olisi annettu täydellisinä ja oikeina.

Tuomion 265 kohdassa todetaan lisäksi seuraavaa:

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen tehtävänä on tarkistaa tämä seikka.

Ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin katsoo, että kumpikaan näistä edellä mainituista kahdesta toteamuksesta ei liity siihen 21.12.2023 annetun tuomion jaksoon, jossa unionin tuomioistuin käsittelee direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan 1 alakohdan tulkintaa (tuomion 268–272 kohta). Muutoin unionin tuomioistuin olisi esittänyt tuomion kyseisessä jaksossa rajoituksen ja todennut, että ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pitäisi vielä tutkia, onko se, että konkreettista viivästyskorkoa ei mainita, omiaan vaikuttamaan kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus.

Tämän osoittavat myös toteamukset, joita unionin tuomioistuin on esittänyt 21.12.2023 antamassaan tuomiossa direktiivin 2008/48 luotonantajalle luoton ennakkoisen takaisinmaksun yhteydessä maksettavaa korvausta koskevan 10 artiklan 2 kohdan r alakohdan tulkinnasta. Unionin tuomioistuin rajoittaa siinä ilmoitusvelvollisuutta tuomiolauselman 8 kohdan toisessa virkkeessä ja samansuuntaisesti tuomion perustelujen asianomaisessa kohdassa (256 kohta) nimenomaisesti seuraavalla tavalla:

(--)

Vaikka laskentatapaa ei olisi mainittu konkreettisesti ja helposti ymmärrettävällä tavalla, luottosopimus voi olla mainitussa säännöksessä säädetyn velvollisuuden mukainen, jos siinä on muita tietoja, joiden avulla kuluttaja voi helposti määrittää kyseisen korvauksen määrän, ja erityisesti enimmäiskorvaus, joka hänen on maksettava, jos hän maksaa luottonsa takaisin ennakkoaisesti.

Tästä seuraa, että unionin tuomioistuin pitää viivästyskoron mainitsemista konkreettisen prosenttiosuuden muodossa rajoituksitta välttämättömänä, eikä peruuttamisen määräaika ala kulua, jos tätä tietoa ei ole mainittu.

3. BGH on sitä vastoin todennut 27.2.2024 antamassaan tuomiossa, ettei se, että sopimuksessa ei mainita yhtäältä luottosopimuksen

tekohekellä sovellettavaa viivästyskorkoa konkreettisen prosenttiosuuden muodossa ilmaistuna eikä toisaalta sitä, miten sitä mukautetaan 21.12.2023 annetun unionin tuomioistuimen tuomion 265 ja 267 kohdassa tarkoitettulla tavalla, estä peruuttamista koskevan määräajan alkamista (BGH, tuomio 27.2.2024– XI ZR 258/22 – ECLI: DE:BGH:2024:270224UXIZR258.22.0, 32 kohta ja sitä seuraavat kohdat). BGH perustelee tätä seuraavasti (tuomion 35 kohta):

(– –) Kantajan tilanteessa oleva tavanomaisesti valistunut, kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen kuluttaja olisi tehnyt riidanalaisen lainasopimuksen siinäkin tapauksessa, että hänelle olisi sopimuksen tekemisen yhteydessä ilmoitettu sopimukseen sisältyneiden tietojen lisäksi myös kyseisenä ajankohtana sovellettava konkreettinen viivästyskorko ja se, miten sitä mukautetaan. Hän ei olisi antanut tällaiselle tiedolle sopimuksen tekemisen kannalta olennaista merkitystä sekä sen vuoksi, että hän aikoi täyttää sopimuksen sääntöjenmukaisesti ja siten ilman maksuviivästyksiä, että sen vuoksi, että viivästyskorko voi muuttua puolivuositain, joten tämän tiedon puuttuminen ei johtanut häntä harhaan hänen oikeuksiensa ja velvollisuuksiensa osalta.

4. Unionin tuomioistuinta pyydetään tästä syystä antamaan selventävä ratkaisu siitä, miten 21.12.2023 annetun tuomion 268–272 ja 257–267 kohdassa esitettyjä toteamuksia on tulkittava: Riittääkö se, että viivästyskorkoa ei ole mainittu konkreettisen prosenttiosuuden muodossa luottosopimuksessa, siihen, että direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan 2 alakohdassa tarkoitettu peruuttamisen määräaika ei ala kulua?
5. Mikäli unionin tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisukysymykseen II. 4. a) siten, ettei se, että viivästyskorkoa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, ole riittävä syy sille, että peruuttamisen määräaika ei ala kulua, unionin tuomioistuinta pyydetään vastaamaan unionin oikeutta koskevaan kysymykseen II. 4. b) siitä, onko se, että viivästyskorkoa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, omiaan vaikuttamaan keskivertokuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus tai hänen päätökseensä tehdä sopimus, ja viemään häneltä mahdollisuuden tarvittaessa käyttää oikeuksiaan edellytyksin, jotka ovat pääasiallisesti samat kuin ne, jotka olisivat vallinneet, jos kyseiset tiedot olisi annettu täydellisinä ja oikeina. On unionin oikeutta koskeva oikeuskysymys, millä edellytyksillä direktiivin 2008/48/EY 14 artiklan 1 kohdan 2 alakohdan b alakohdan mukainen peruuttamisen määräaika alkaa poikkeuksellisesti kulua myös silloin, kun kaikkia direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädettyjä tietoja ei mainita luottosopimuksessa.

Ennakkoratkaisua pyytäneen tuomioistuimen näkemyksen mukaan se, että viivästyskorkoa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, on omiaan vaikuttamaan kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus tai hänen päätökseensä tehdä sopimus. Vertailukohtana on tavanomaisesti valistunut ja kohtuullisen tarkkaavainen ja huolellinen keskivertokuluttaja (unionin tuomioistuimen tuomio 21.12.2023 – C-38/21, 256 kohta). Tällaiselle keskivertokuluttajalle on selvää se riski, että kun kyseessä on uuden auton hankintaa varten tehty pitkäaikainen lainasopimus, jossa laina maksetaan takaisin erissä, sopimuksen useimmiten monivuotisen voimassaolon aikana saattaa sattua maksuviivästyksiä. Ratkaistaessa sitä, tehdäänkö luottosopimus ja minkä tarjoajan kanssa se tehdään, saattaa se, miten korkea konkreettisesti prosenttiosuuden muodossa ilmaistu viivästyskorko on, olla kuluttajan taloudellisesta tilanteesta riippuen tärkeä peruste.

6. Jotta nyt käsiteltävissä asioissa voitaisiin antaa unionin oikeuden kanssa sopusoinnussa oleva ratkaisu, on siis tarpeen saada unionin tuomioistuimelta vastaus ennakkoratkaisukysymyksiin II. 4. a) ja II. 4. b).
- II. Ennakkoratkaisukysymykset II. 5. a) ja II. 5. b)
1. Unionin tuomioistuimen 9.9.2021 antaman tuomion – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20, C-187/20 – tuomiolauselman 7 kohdan sanamuoto on seuraava:

Direktiiviä 2008/48 on tulkittava siten, että se on esteenä sille, että luotonantaja voisi pätevästi katsoa, että kuluttaja on käyttänyt väärin kyseisen direktiivin 14 artiklan 1 kohdassa säädettyä peruuttamisoikeuttaan, kun jokin mainitun direktiivin 10 artiklan 2 kohdassa säädetystä pakollisista maininnoista ei sisälly luottosopimukseen eikä sitä ole myöskään myöhemmin asianmukaisesti annettu tiedoksi, siitä riippumatta, oliko kuluttaja tietämätön peruuttamisoikeudestaan.

Unionin tuomioistuimen 21.12.2023 antaman tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21, C-232/21 – tuomiolauselman 11 kohdan sanamuoto on seuraava:

Direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohtaa on tulkittava siten, että luottosopimuksen täyttäminen kokonaisuudessaan merkitsee, että peruuttamisoikeus lakkaa. Lisäksi luotonantaja ei voi pätevästi vedota siihen, että kuluttaja on käyttänyt väärin peruuttamisoikeuttaan, koska kuluttaja on menetellyt tietyllä tavalla sopimuksen tekemisen ja

peruuttamisoikeuden käyttämisen välisenä aikana tai sopimuksen peruuttamisen jälkeen, jos luottosopimuksessa olevat tiedot ovat puutteellisia tai virheellisiä direktiivin 2008/48 10 artiklan 2 kohdan vastaisesti siten, että peruuttamisen määräaika ei ole vielä alkanut kulua, koska on todettu, että tietojen puutteellisuus tai virheellisyys on vaikuttanut kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin 2008/48 mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus ja kuluttajan päätökseen tehdä sopimus.

Unionin tuomioistuimen 9.9.2021 ja 21.12.2023 antamien kahden tuomion sanamuodosta ilmenee yksiselitteisesti, että oikeuden väärinkäyttöä koskeva väite ei voi tulla kysymykseen nyt käsiteltävissä asioissa. Se, että viivästyskorkoa ei ole mainittu konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, saattaa näet vaikuttaa kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin 2008/48 mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus sekä hänen päätökseensä tehdä sopimus (vrt. edellä D. I. 5. jaksossa esitetyt toteamukset).

2. Myös näiden kahden unionin tuomioistuimen 9.9.2021 ja 21.12.2023 antaman tuomion perustelut tukevat tätä tulkintaa. Unionin tuomioistuin korostaa 9.9.2021 antamassaan tuomiossa – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – (124 ja 125 kohta) seuraavaa:

Kuten julkisasiamies on ratkaisuehdotuksensa 117 ja 118 kohdassa todennut, direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan tavoitteena on toisaalta varmistaa, että kuluttaja saa kaikki tarvittavat tiedot arvioidakseen sopimusvelvoitteensa laajuutta, ja asettaa seuraamus luotonantajalle, joka ei toimita hänelle kyseisen direktiivin 10 artiklassa säädettyjä tietoja.

Unionin tuomioistuin vahvistaa 21.12.2023 antamansa tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – 288 kohdassa seuraavaa:

Direktiivin 2008/48 14 artiklan 1 kohdan toisen alakohdan b alakohdan tavoitteena on toisaalta varmistaa, että kuluttaja saa kaikki tarvittavat tiedot arvioidakseen sopimusvelvoitteensa laajuutta, ja asettaa seuraamus luotonantajalle, joka ei toimita hänelle kyseisen direktiivin 10 artiklassa säädettyjä tietoja (– –).

Kuluttajansuojaa koskevissa unionin direktiiveissä säädetty seuraamukset on tarkoitettu saamaan elinkeinonharjoittaja luopumaan sille näiden direktiivien säännösten mukaan kuuluvien velvoitteiden laiminlyönnistä kuluttajaan nähden

(ks. analogisesti tuomio 30.4.2014, Kásler ja Káslerné Rábai, C-26/13, EU:C:2014:282, 84 kohta ja tuomio 25.11.2020, Banca B., C-269/19, EU:C:2020:954, 34 ja 38 kohta).

Unionin tuomioistuin selventää 21.12.2023 antamansa tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – 291 kohdassa seuraavaa:

Tässä yhteydessä on kuitenkin täsmennettävä, että unionin tuomioistuimen edellä tämän tuomion 267 kohdassa antaman vastauksen mukaisesti luotonantaja ei voi vedota siihen, että peruuttamisoikeutta on käytetty väärin, kun sopimuksessa olevat tiedot ovat puutteellisia tai virheellisiä ja peruuttamisen määräaika ei ole vielä alkanut kuluu, koska on todettu, että tietojen puutteellisuus tai virheellisyys on vaikuttanut kuluttajan kykyyn hahmottaa hänelle direktiivin 2008/48 mukaisesti kuuluvien oikeuksien ja velvollisuuksien laajuus ja kuluttajan päätökseen tehdä sopimus.

Unionin tuomioistuin esittää 21.12.2023 antamassaan tuomiossa – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – tosin lisäksi, että on mahdollista, että unionin oikeuteen vedotaan vilpillisesti tai väärinkäyttönä pidettävällä tavalla (281 kohta ja sitä seuraavat kohdat). Unionin tuomioistuin vahvistaa 287 kohdassa, että on ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen tehtävänä tarkistaa kansallisen lainsäädännön todistelusäännösten mukaisesti, ovatko väärinkäytön muodostavat tekijät olemassa pääasioissa. Tämä toteamus voisi mahdollisesti olla ristiriidassa 21.12.2023 annetun tuomion tuomiolauselman 11 kohdan kanssa, koska sen mukaan luotonantaja ei nimenomaan voi pätevästi vedota oikeuden väärinkäyttöön.

3. Unionin tuomioistuinta pyydetään tästä syystä ennakkoratkaisukysymyksellä II. 5. a) selventämään, onko oikeuden väärinkäyttöön vetoaminen poissuljettua, jos luottosopimuksessa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa kyseisen sopimuksen tekohetkellä sovellettavaa viivästyskorkoa.
4. Mikäli unionin tuomioistuin vastaisi ennakkoratkaisukysymykseen II. 5. a), että oikeuden väärinkäyttöön vetoaminen ei ole poissuljettua, vaikka viivästyskorkoa ei mainita konkreettisen prosenttiosuuden muodossa, ennakkoratkaisua pyytävän tuomioistuimen pitäisi tutkia, onko pääasian oikeudenkäynneissä kyseessä oikeuden väärinkäyttö.

Tutkiessaan oikeuden väärinkäytön tunnusmerkistöä ennakkoratkaisua pyytävä tuomioistuin on velvollinen ottamaan huomioon myös BGH:n ylimpänä kansallisena tuomioistuimena antamat oikeusohjeet. BGH

tulkitsen oikeuskäytännössään oikeuden väärinkäytön käsitettä äärimmäisen laajasti (BGH, tuomio 27.10.2020 – XI ZR 498/19, ECLI:DE:BGH:2020:271020UXIZR498.19.0, 28 kohta; ennakkoratkaisupyyntö 31.1.2022 – XI ZR 113/21 ym. – ECLI:DE:BGH:2022:310122BXIZR113.21.0, 81–88 kohta). Sitä, että kuluttaja vetoaa peruuttamisoikeuteensa, on pidettävä oikeuden väärinkäyttönä erityisesti jo silloin, kun

- kuluttaja jatkaa rahoitetun ajoneuvon käyttöä, kunnes tuomioistuin antaa ratkaisun peruuttamisen pätevyydestä,
- kuluttaja kieltäytyy suorittamasta ajoneuvon käytöstä saadun hyödyn arvoa.

On epäselvää, ovatko nämä BGH:n oikeusohjeet unionin oikeuden mukaisia:

- a) Vaikuttaa unionin oikeuden perusteella oudolta olettaa, että kyseessä on oikeuden väärinkäyttö, jos kuluttaja ei anna ajoneuvoa takaisin ennen kuin tuomioistuin on antanut ratkaisun peruuttamisen pätevyydestä, vaan käyttää sitä edelleen. Jotta voitaisiin olettaa, että kyseessä on oikeuden väärinkäyttö, unionin oikeudessa edellytetään, että asianomaisten toimenpiteiden olennaisena tarkoituksena on saada unionin oikeuden soveltamisesta perusteetonta etua. Väärinkäyttöä merkitsevien menettelytapojen kieltoa koskevaa periaatetta ei voida soveltaa, jos kyseisille toimenpiteille, eli erityisesti päätökselle käyttää tiettyjä oikeudellisia vaihtoehtoja tai valita tiettyjä järjestelyjä, on todennäköisesti jokin toinen itsenäinen perustelu kuin pelkästään tällaisen edun saaminen (julkisasiamies Hoganin ratkaisuehdotus 15.7.2021 – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – 116 kohta).

Jos kuluttaja ei palauta autoa peruuttamisen pätevyyttä koskevan riidan yhteydessä peruuttamisesta huolimatta vaan käyttää sitä edelleen, hän ei saa varallisuusetua, sillä hänen on kansallisen oikeuskäytännön mukaan maksettava käytöstä asianmukainen korvaus.

Niin kauan kuin kuluttajan suorittaman peruuttamisen pätevyydestä ei ole vielä tehty ratkaisua, kuluttajalla on lisäksi edelleen oikeutettu intressi käyttää ajoneuvoa. Kuluttajan vapautta tehdä ratkaisu peruuttamisoikeuden käyttämisestä hankaloitettaisiin kohtuuttomasti, jos hän ei voisi enää pitää ja käyttää ajoneuvoa sinä aikana, jona peruuttamisen pätevyyttä tutkitaan tuomioistuimessa.

- b) Vaikuttaa myös unionin oikeuden vastaiselta, jos BGH pitää oikeuden väärinkäyttönä sitä, että kuluttaja katsoo, että hänen ei pidä suorittaa mitään korvausta ajoneuvon käytöstä. Puuttuu objektiivinen osatekijä, joka on oikeuden väärinkäytön edellytyksenä. Kyseessä on lisäksi kehäpäätelmä: joko kuluttajan oikeudellinen näkemys on oikea, jolloin hän saa tuomioistuimen antamalla tuomiolla luvatus edun, tai hänen oikeudellinen näkemyksenä on väärä, jolloin hänen on korvattava saamansa hyödyn arvo eikä hän myöskään tällöin saa perusteetonta etua.

Nyt käsiteltävissä asioissa on kyse myös BGH:n mainitsemasta oikeuden väärinkäytön tunnusmerkistöstä. Kummassakaan asiassa kantajat eivät ole palauttaneet ajoneuvojaan vaan käyttävät niitä entiseen tapaan. Ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevassa asiassa – 2 O 214/20 – kantaja katsoo (kansallisen oikeuskäytännön vastaisesti), että hänen ei tarvitse korvata ajoneuvon arvonmenetystä.

Jotta ennakkoratkaisupyynnön kohteena olevissa asioissa voitaisiin antaa unionin oikeuden kanssa sopusoinnussa oleva ratkaisu, on tästä syystä myös tarpeen, että unionin tuomioistuin vastaa ennakkoratkaisukysymykseen II. 5. b).

E.

Unionin tuomioistuin ei ole vielä tähän mennessä antanut ratkaisua välipäätöksen määräysosassa mainittuihin ennakkoratkaisukysymyksiin II. 4. a) ja II. 4. b) sekä II. 5. a) ja II. 5. b), jotka koskevat 9.9.2021 annetun unionin tuomioistuimen tuomion – yhdistetyt asiat C-33/20, C-155/20 ja C-187/20 – ja 21.12.2023 annetun unionin tuomioistuimen tuomion – yhdistetyt asiat C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 – tulkintaa.

BGH:n ennakkoratkaisupyynnössä, jonka tämä esitti 31.1.2022 asiassa C-117/22, on tosin esitetty kaksi samankaltaista ennakkoratkaisukysymystä, jotka koskevat oikeuden väärinkäyttöä koskevaa väitettä. Unionin tuomioistuin keskeytti kuitenkin asian käsittelyn yhdistettyihin asioihin C-38/21, C-47/21 ja C-232/21 viittaten – ja BGH ilmoitti unionin tuomioistuimelle 25.1.2024 luopuvansa asiassa C-117/22 esittämästään ennakkoratkaisupyynnöstä. Kuten edellä jaksossa D. II. esitetään, vallitsee kuitenkin edelleen epävarmuutta siitä, onko BGH:n oikeuskäytäntö, joka koskee oletettua oikeuden väärinkäyttöä peruuttamisoikeuden käyttämisen yhteydessä, unionin oikeuden mukainen. BGH ei ole myöskään luopunut oikeuskäytännöstään ja voisi milloin tahansa palata siihen, joten unionin oikeuden mukaisuuden selventäminen on edelleen välttämätöntä.

On unionin oikeuden yhtenäistä tulkintaa koskevan intressin mukaista esittää viran puolesta unionin tuomioistuimelle välipäätöksen määräysosassa mainitut

ennakkoratkaisukysymykset SEUT 267 artiklan 1 kohdan a alakohdan ja 2 kohdan nojalla ja lykätä tämän oikeusriidan käsittelyä.

[--]

TYÖASIAKIRJA